

DOI <https://doi.org/10.36074/PrOsvita.issue1.007>**Хуторна Людмила Станіславівна¹, Кулігіна Наталія Федорівна²,
Бабенко Микола Федорович³, Куцобіна Жанна Анатоліївна⁴****1.** вчитель української мови та літератури, учитель вищої категорії, старший учитель
*Ліцей № 141 «ОРТ» м. Києва, УКРАЇНА***2.** вчитель української мови та літератури, учитель вищої категорії
*Ліцей № 141 «ОРТ» м. Києва, УКРАЇНА***3.** учитель фізики, учитель-методист, заслужений учитель України
*Комунальний ліцей «Маріупольський ліцей міста Києва», УКРАЇНА***4.** учитель математики, учитель вищої категорії
*Комунальний ліцей «Маріупольський ліцей міста Києва», УКРАЇНА***Взаємозв'язок та взаємопроникнення
загальнонавчаної та термінологічної
лексики української мови**

АНОТАЦІЯ. У роботі розглянуто матеріал, що демонструє на доступних для учнів певної вікової категорії прикладах постійний зв'язок та взаємодію між загальнонавчаною лексикою та термінологічною. Досліджено вплив мови науки на літературну мову і навпаки; зіставлено, проаналізовано спеціальну лінгвістичну, літературознавчу, математичну, фізичну та загальнонавчану лексику. Робота адресована учням, учителям, студентам філологічних факультетів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: тлумачення та застосування; зміни в лексичному складі; перетин лінгвістики з іншими науками; інтеграція зазначеної лексики.

DOI <https://doi.org/10.36074/PrOsvita.issue1.007>

**Lyudmyla Khutorna¹, Nataliya Kulihina²,
Mykola Babenko³, Zhanna Kutsobina⁴**

1. Teacher of Ukrainian Language and Literature, Highest Category, Senior Teacher
Lyceum 141 ORT in Kyiv City, UKRAINE

2. Teacher of Ukrainian Language and Literature, Highest Category
Lyceum 141 ORT in Kyiv City, UKRAINE

3. Physics Teacher, Teacher-methodologist, Honored Teacher of Ukraine
Municipal Lyceum «Mariupol Lyceum in Kyiv City», UKRAINE

4. Math Teacher, Specialist of the Highest Category
Municipal Lyceum «Mariupol Lyceum in Kyiv City», UKRAINE

The interrelation and interpenetration of common and terminological vocabulary in the Ukrainian language

ABSTRACT. The article examines material that demonstrates, through examples accessible to students of a certain age group, the constant connection and interaction between commonly used vocabulary and terminology. It explores the influence of scientific language on literary language and vice versa; compares and analyzes specialized linguistic, literary, mathematical, physical, and commonly used vocabulary. The work is intended for students, teachers, and students of philological faculties.

KEYWORDS: *interpretation and application; changes in the lexical structure; intersection of linguistics with other sciences; integration of the specified vocabulary.*

Стрімкий розвиток різноманітних галузей науки в сучасному світі, зокрема комп'ютерної техніки, біохімії, кібернетики, фізики, математики, лінгвістичного аналізу текстів ШІ тощо, вимагають появи нових термінів і належного їх тлумачення та застосування. А тому аналіз сучасних тенденцій розвитку мови дає можливість зробити висновки, що відбуваються зміни в лексичному складі. Ці зміни демонструють постійний зв'язок та взаємодію між загальноновживаною лексикою та термінологічною, і це співвідношення привертають увагу лінгвістів. Зокрема перетин лінгвістики з іншими науками, що витворюють власний поняттєво-термінологічний апарат і залучають уже усталений лінгвістичний корпус для належного тлумачення досліджуваних явищ. Однією з проблем є те, що спеціальна та загальноновживана лексика взаємопов'язані, тому це вимагає відповідного реагування і не тільки використання тих чи тих термінів і понять, але й розуміння їх.

По-перше, спеціальна лексика поповнюється загальноновживаними словами. Водночас термінологія – джерело збагачення лексичного складу літературної мови. Таким чином мова науки сприяє розвитку процесу інтелектуалізації літературної мови, тобто прагнення до максимально точного мовного вираження об'єктивного мислення. Вплив мови науки на літературну мову особливо наглядно виявляється в галузі термінології, яка сьогодні стає найважливішим джерелом поповнення лексики літературної мови.

По-друге, термінологічна лексика важлива в процесі комунікації не тільки спеціалістів певної галузі, техніки чи виробництва, а й у процесі оволодіння знаннями в середній та вищій школах. Тому доцільним є створення системи вправ і завдань з використанням загальноновживаних слів та термінів, що демонструють інтеграцію зазначеної лексики в різні шкільні предмети, із подальшим залученням нових термінів та понять.

 РЕЦЕНЗОВАНА СТАТТЯ

Згідно стандартів COPE Code of Conduct

По-третє, спеціальна лексика впливає на розвиток суспільства, проникає навіть на культурному та психологічному рівнях, визначає ступінь як знань, так і загального розвитку.

Мета роботи – зіставити спеціальну лінгвістичну, літературознавчу, математичну, фізичну лексику та загальновживану, виявити їх функціональні, стилістичні та лексичні відмінності, проаналізувати взаємозв'язок.

Завдання роботи:

1) продемонструвати на доступних для учнів певної вікової категорії прикладах взаємовплив загальновживаної та термінологічної лексики;

2) сприяти успішному засвоєнню сучасної термінологічної лексики з подальшим використанням у шкільній практиці, під час навчання у ВНЗ, а також у період становлення майбутніх фахівців;

3) надати вчителям ілюстративний матеріал для створення системи вправ та завдань з предметів гуманітарного та математично-природничого циклів;

4) формувати читацьку компетентність, високий рівень мовленнєвої культури на основі зразків як класичної, так і сучасної української літератури;

Структурований матеріал дозволяє використовувати його під час вивчення лексикології, лексикографії, стилістики, поліпшити якість засвоєння навчального матеріалу на уроках математики, фізики, географії; сприяє особистісному та професійно зорієнтованому навчанню.

Нерівність

Загальновживане значення

Нерівність 1 – становище, коли не всі мають однакові, рівні права.

Нерівність 2 – підвищення, виступ, западина на поверхні чогонебудь.

Приклад 1

Геть змести поклали ми Бідування підневільне Та нерівність між людьми (Павло Грабовський).

Приклад 2

Один з танків бере напрямок сюди, важко перевалюючись на нерівностях (Олесь Гончар).

Математичний термін

Нерівність – алгебраїчний вираз із двох величин, з яких одна більша або менша від іншої.

Приклад

Вираз $2 < 5$ є нерівністю

Період

Загальновживане значення

Період – проміжок часу, обмежений певними датами, подіями.

Приклад

Перший період – боротьба запорожців з мусульманським світом, з татарами й турками, другий – з католицьким світом, з польською шляхтою, і нарешті третій – боротьба з Москвою (І. Шаповал, «В пошуках скарбів»).

Лінгвістичний термін

Період – складна синтаксична побудова, що характеризується докладним викладом думки, має ритмічно завершену інтонацію і становить одне складне або ускладнене багаточленне речення, поширене другорядними членами, підрядними реченнями і т. ін.

Приклад

Коли в грудях моїх тривога то потухає, то горить; // коли загублена дорога, а на устах любов тремтить; // коли уся душа тріпоче, як білий

✓ РЕЦЕНЗОВАНА СТАТТЯ

Згідно стандартів COPE Code of Conduct

парус на човні, – тоді рука моя не хоче пером виводити пісні (М. Рильський).

Математичний термін

Період – група цифр нескінченного десяткового дробу, що весь час повторюються в однаковій послідовності.

Приклад

Чистий періодичний десятковий дріб дорівнює такому звичайному дробу, чисельник якого є період, а знаменник – цифра 9, що записана стільки разів, скільки цифр у періоді.

$$0, (3) = \frac{3}{9} = \frac{1}{3}$$

Фізичний термін

Період – проміжок часу, протягом якого відбувається якийсь регулярно повторюваний процес або рух.

Приклад

Період обертання ракети навколо Сонця дорівнюватиме майже 15 нашим місяцям.

Зв'язок**Загальновживане значення**

Зв'язок – можливість спілкування з ким-небудь. Засіб спілкування на відстані.

Приклад

Зв'язок із «Танго смерті» той, що танго і стало тією мелодією, яка відігравала роль тунелю для нового перевтілення душі (Ю. Винничук «Танго смерті»).

Фізичний термін

Стільниковий (мобільний) **зв'язок** – зв'язок із застосуванням радіотехнологій, під час якого кінцеве обладнання хоча б одного із споживачів може вільно переміщуватися в межах телекомунікаційної мережі, зберігаючи єдиний унікальний ідентифікаційний номер мобільної станції.

Приклад

Смартфон є приладом, що підтримує мобільний зв'язок.

Властивість

Загальновживане значення

Властивість – те, що характеризує подібність чого-небудь до інших предметів або відмінність від них.

Приклад

Горох має властивість накопичувати в ґрунті азот.

Математичний термін

Властивість – наслідок теореми або визначення.

Приклад

Рівність протилежних кутів ромба є його властивістю.

Різниця

Загальновживане значення

Різниця – несхожість, відмінність у чомусь.

Приклад

Однак мушу сказати, що й тут схожість лише позірна. Музикант відразу помітить різницю (Ю. Винничук, «Танго смерті»).

Математичний термін

Різниця – результат віднімання одного числа від іншого.

Приклад

$1000 - 7 = 993$

Фізичний термін

Різниця потенціалів – це фізична скалярна величина, що дорівнює роботі поля, яка виконується для переміщення одиничного заряду з початкової точки в кінцеву.

Приклад

$$\varphi_1 - \varphi_2 = \frac{A}{q}$$

Вузол

Загальновживане значення

Вузол – місце, де пов'язані кінці мотузок, ниток, або петля, стягнута на мотузці, нитці.

Приклад

Дротований шнур, та ще й вузлами понав'язуваний, де діткнувся тіла, то мов ножем! (І. Франко «Хлопська комісія»)

Математичний термін

Вузол – вкладення кола (одномірної сфери) в тривимірний евклідов простір, що розглядається з точністю до ізотонії.

Приклад

Основний предмет вивчення теорії вузлів.

Фізичний термін

Вузол – одиниця вимірювання швидкості. Дорівнює 1 морській милі за годину.

Приклад

Вузол використовується в усьому світі для цілей мореплавства, навігації та метеорології.

Вираз

Загальновживане значення

Вираз – висловлення, фраза.

Приклад

Телефоністи всього світу й далі відслідковують розмови, виписуючи собі на картки найбільш важливі слова та вирази (С. Жадан «Ворошиловград»).

Математичний термін

Вираз – скінченна комбінація символів, граматично правильна щодо правил, застосовних в поточному контексті.

Приклад

$15 - 5 + 10 = 20$ або $2x - 4y$

Куля

Загальновживане значення

Куля – металевий (переважно свинцевий) снаряд для стрільби із ручної вогнепальної зброї і кулеметів, що являє собою передню частину бойового патрона.

Приклад

Сміливого і куля не бере (Нар. творчість).

Математичний термін

Куля – тіло, утворене обертанням круга навколо його діаметра.

Приклад

Кулю радіусом 17 м перетнуто площиною на відстані 8 м від її центра. Знайти площу перерізу.

Інтерпретація

Загальновживане значення

Інтерпретація – тлумачення чого-небудь.

Приклад

У циклі «На старі теми»... І. Франко дає свою інтерпретацію мотивів «Слова о полку Ігоревім»...(М. Рильський II том).

Математичний термін

Інтерпретація – це сукупність значень, що надаються будь-яким елементам деякої теорії (формулам, знакам, символам).

Приклад

Геометричною інтерпретацією можна назвати заміну алгебраїчних виразів, рівнянь на відповідні геометричні фігури, властивості яких описують ці вирази чи рівняння.

Рівняння виду $(x - a)^2 + (y - b)^2 = R^2$ інтерпретується як коло з центром $O(a, b)$ та радіусом $|R|$

Опір

Загальновживане значення

Опір – здатність протистояти, протидіяти кому-, чому-небудь, боротися, змагатися з кимось, чимось.

Приклад

Весна остаточно перемогла опір зими і зігрівала землю теплом, квітчала цвітом (Л. Дмитерко «Наречена»).

Фізичний термін

Опір – це величина, яка характеризує спроможність елемента перетворювати електричну енергію на теплову.

Приклад

$$U=IR$$

Де: U – напруга;

I – сила струму, А

R – опір, Ом

Одиницею вимірювання опору є Ом, який отримав свою назву на честь німецького фізика Георга Ома.

Побудуємо графік залежності сили струму від опору: $I(R)$

Так як це функція $I = U/R$, при постійній напрузі, тоді графік матиме вигляд гіперболи.

У залежності братимуть участь додатні числа, тому графік знаходитиметься лише у I чверті.

Аргумент

Загальновживане значення

Аргумент – підстава, доказ, які наводяться для обґрунтування, підтвердження чого-небудь.

Приклад

Ніякі аргументи не переконували його (Л. Дмитерко «Розлука»).

Математичний термін

Аргумент – значення, яке необхідно надати для отримання результату функції. Також його називають незалежною змінною.

Приклад

$f(x)$ – функція, x – **аргумент**, $I(R)$ – функція, R – **аргумент**.

Функція

Загальновживане значення

Функція – робота кого-, чого-небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось; повинність, місія.

Приклад

Гнат вже трохи прийшов до тями і вже міг вступити в свої службові функції (Г. Тютюнник «Вир»).

Математичний термін

Функція – це така залежність, при якій кожному значенню «X» з деякої множини відповідає єдине значення змінної «Y».

Приклад

$I = U/R$, де $I(R)$ – функція

$Y = 2x^2 + 5x - 1$ – квадратична функція

$Y = \left(\frac{1}{3}\right)^x$ – показникова функція

Сила

Загальновживане значення

Сила – здатність живих істот напруженням м'язів робити фізичні рухи, виконувати різні дії.

Приклад

Але в кожному русі – сила.

В очах юності видно слід.

(В. Симоненко «Матері»)

Фізичний термін

Сила – фізична величина, що характеризує ступінь взаємодії тіл.

Приклад

На тіло, що плаває у воді, діє Архімедова сила.

Момент

Загальновживане значення

Момент – короткий відрізок часу, коли виконується, відбувається якась дія; короткий час перебування в певному стані.

✓ РЕЦЕНЗОВАНА СТАТТЯ

Згідно стандартів COPE Code of Conduct

Приклад

Можливо, це й був той момент, коли потрібно було вирішувати – лишатись чи забиратися геть (С. Жадан «Ворошиловград»).

Фізичний термін

Момент сили – векторна фізична величина, що дорівнює векторному добутку радіус-вектора, проведеного від заданої точки (відносно якої він розраховується) до точки прикладення сили, на вектор цієї сили. Момент сили є мірою зусилля, спрямованого на обертання тіла.

Приклад

Поняття моменту сили використовується переважно у сфері завдань статики і завдань, що пов'язане з обертанням деталей у технічній механіці.

Корінь**Загальновживане значення**

Корінь – нижня частина стовлу дерева, що знаходиться у землі.

Приклад

Кожен раз, коли сокира рубнула по виноградному корені або тріснула галузка, Замфір відчував біль у голові та серці (М. Коцюбинський «Для загального добра»).

Лінгвістичний термін

Головна частина слова (без афіксів), що виражає його основне значення і не поділяється на морфеми.

Математичний термін

Корінь – величина, що при піднесенні її до певної степені дає дане число.

Приклад

$$\sqrt{4}=2$$

Звук

Загальновживане значення

Звук – слухове відчуття, що викликається певними коливальними рухами повітря.

Приклад

Се була музика нових поколінь, нечувані комбінації звуків (М. Коцюбинський «Коні не винні»).

Лінгвістичний термін

Звук – членороздільний елемент людської мови, утворюваний за допомогою органів мовлення.

Приклад

Найдужче мучився [панотець] звуком «и», бо ані тни не міг вимовити його на кінці слова (Лесь Мартович «Не-читальник»).

Фізичний термін

Звук – коливальний рух частинок середовища, що поширюється у вигляді хвиль у газі, рідині чи твердому тілі та сприймається слухом.

Приклад

Тільки звук може поширюватися в земних структурах і під водою без істотного згасання, тому він широко використовується в дослідженнях природних середовищ.

Основа

Загальновживане значення

Основа – нижня опорна частина чого-небудь.

Приклад

Кожну фігуру будували з двадцятьох смоляних бочок ось як: і в основу ставили по шість бочок сторч (Олекса Стороженко «Споминки про Микиту Леонтійовича Коржа»).

Лінгвістичний термін

Основа слова — частина слова без закінчення, яка виражає його лексичне значення.

Приклад

У слові **книжка** виділяється основа **книжк** – шляхом відкидання закінчення – **а**.

Математичний термін

Основа похилої – кінець відрізка, що лежить в площині.

Приклад

В основі похилої площині є прямокутник.

Ланцюг

Загальновживане значення

Ланцюг – ряд металевих кілець, послідовно з'єднаних одне з одним.

Приклад

А тут ланцюги тиснуть немилосердно, нагадують йому, що він невольник, що над його головою висить кривавий ніж монгольський! (І. Франко, «Захар Беркут»).

Фізичний термін

Ланцюг – замкнутий контур, по якому тече електричний струм.

Приклад

Під електричним ланцюгом розуміють об'єднання різних радіоелектронних пристроїв, з'єднаних між собою провідниками.

Поле

Загальновживане значення

Поле – безліса рівнина, рівний великий простір, що використовуються під посіви.

Приклад

Зелені пагорби тяглись по обидва боки траси, травень був теплий і вітряний, птахи перелітали з одного поля на інше, пірнаючи галасливими зграями в повітряні потоки (С. Жадан «Ворошиловград»).

Фізичний термін

Гравітаційне поле – простір, у якому відчувається дія гравітаційного тяжіння тіл. Також є електричне поле, магнітне поле, електромагнітне поле...

Приклад

Гравітаційне поле існує навколо будь-якого тіла, яке має масу.

Математичний термін

Поле – безліч, для елементів якої визначені операції складання, взяття протилежного значення, множення та поділу (крім поділу на нуль).

Приклад

Поле раціональних чисел (Q)

Частка**Загальновживане значення**

Частка – те саме, що частина.

Приклад

Газда Стромовський, як видно по ньому, простий мужик, дає своєму мірошникові третю частку всього заробітку з млина (І. Нечуй-Левицький «В Карпатах»).

Лінгвістичний термін

Частка – незмінна службова частина мови, яка надає реченню чи окремим його членам додаткових смислових та модальних відтінків значення або служить для утворення окремих граматичних форм і нових слів.

Приклад

Шосе тяглось уздовж кукурудзяних полів, котрим **не** було краю... (С. Жадан «Ворошиловград»).

Математичний термін

Частка – результат операції ділення.

Приклад

$a = bq + r$, де q – неповна частка.

Кільце

Загальновживане значення

Кільце – предмет (найчастіше з металу), який має форму кола.

Приклад

Посеред двору стояв стовп, і в стовпу усе кільця, то залізні, то мідні, то срібні (П. Куліш «Чорна рада»).

Математичний термін

Кільце – множина цілих чисел, з операціями додавання, віднімання і множення.

Приклад

Числа із звичайними додаванням і множенням утворюють комутативне кільце.

Хвиля

Загальновживане значення

Хвиля – водяний вал, що утворюється від коливання водної поверхні.

Приклад

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.
(Т. Шевченко «Причинна»).

Фізичний термін

Хвиля – розповсюдження коливань (механічних, електромагнітних) в просторі.

Приклад

Шлях, пройдений хвилею за один період, називається довжиною хвилі.

Відбивання

Загальновживане значення

Відбивання – протидія наступові, нападу супротивника силою, боєм; зміни напрямку й потужності польоту.

Приклад

Фізичний термін

Відбивання – зміна напрямку світлової хвилі на межі двох середовищ, коли падаючий промінь і відбитий промінь знаходяться в одному середовищі.

Приклад

При падінні світлового потоку на поверхню тіла можна спостерігати явище відбивання і заломлення.

Провідник

Загальновживане значення

Провідник – той, хто вказує дорогу в незнайомій місцевості.

Приклад

Попереду, мов крук,
Провідник, що знає дороги,
На коні, не томить ноги...
(І. Франко « Кончакова слава»)

Фізичний термін

Провідники – речовини та матеріали, які добре проводять електричний струм. Провідниками є метали, графіт, водні розчини солей, кислоти, луги.

Приклад

Найбільшу теплопровідність мають метали, особливо срібло, мідь, тому їх називають хорошими провідниками тепла.

Тиск

Загальновживане значення

Тиск – рішуча, енергійна дія, рух, спрямовані на кого-, що-небудь.

Приклад

Молоді таланти намагалися позбутися нагляду і тиску КДБ, гуртувалися самочинно, виходячи зі справжніх ідейно-естетичних інтересів

(Є. Сверстюк «Українська література і християнська традиція // Сучасність.- 1992.-№12).

Фізичний термін

Тиск – сила, що діє на одиницю площі перпендикулярно до поверхні тіла; натискання, стискання.

Приклад

На деякій висоті тиск повітря приблизно вдвічі менший, ніж на рівні моря.

Площа

Загальновживане значення

Площа – яка-небудь ділянка поверхні землі, природно обмежена або спеціально виділена з якоюсь метою.

Приклад

Площа нагадувала басейн, з якого випустили воду (С. Жадан, «Ворошиловград»).

Математичний термін

Площа – фізична величина, що визначає розмір поверхні, одна з основних властивостей геометричних фігур, у математиці розглядається як міра множини точок, які займають поверхню або якусь її частину.

Приклад

Треба знайти площу фігури.

Імовірність (Ймовірність)

Загальновживане значення

Імовірність – можливість (яка може здійснитися; яка може відбутися, статися).

Приклад

І ця ймовірність ставала все більш реальною (І. Багрянний «Людина біжить над прірвою»).

Математичний термін

Імовірність – числова характеристика можливості того, що випадкова подія відбудеться в умовах, які можуть бути відтворені необмежену кількість разів.

Приклад

Є $1/6$ імовірність того, що на цьому кубіку випаде число 5.

Промінь

Загальновживане значення

Промінь – світлова смуга, що виходить із якого-небудь джерела світла чи предмета, який світиться, збирає у фокус або віддзеркалює світло.

В хаті сонячний промінь косо

На долівку ляга з вікна...

(В. Симоненко «Матері»)

Математичний термін

Промінь – частина прямої, обмежена лише з однієї сторони.

Приклад

Кут був утворений двома променями.

Фізичний термін

Світловий промінь – лінія, уздовж якої відбувається перенесення світлової енергії.

Приклад

Промінь світла утворює з горизонтом кут 60 градусів.

Призма

Загальновживане значення

Крізь **призму** – давати, подавати, дивитися з певного погляду.

Приклад

Кожен може дивитися в перевернутий бінокль. Кожен може все розглядати крізь свою призму (Л. Костенко «Гуманітарна аура нації або дефект головного дзеркала»).

Математичний термін

Призма – стереометрична фігура, многогранник, у якого дві грані – рівні n -кутники, розташовані в паралельних площинах, а решта n граней – паралелограми.

Приклад

У правильній чотирикутній призмі сторона основи дорівнює 12 см, а висота 15 см. Знайдіть площу повної поверхні призми.

Фізичний термін

Призма – оптичний елемент у формі багатогранного тіла з прозорого для світла матеріалу, яке застосовують для зміни напрямку поширення пучків світла, розкладання білого світла в спектр, поляризації світла тощо.

Приклад

Дисперсійні призми використовуються в спектральних приладах для просторового розділення випромінювань різних довжин хвиль.

Рівновага

Загальновживане значення

Рівновага – спокійний душевний стан людини.

Приклад

Газ не дає розростатись пустотам, він допомагає зберегти крихку рівновагу, що існує навколо нас, так думав я в тій спеці, він, мовби джерельна вода, шукає виходу назовні, пробиваючись крізь ґрунт через старі криниці та лисячі нори (С. Жадан «Ворошиловград»).

Фізичний термін

Рівновага – стан тіла, коли воно перебуває в спокої чи рівномірному русі.

Приклад

Система тіл знаходиться у стані рівноваги за певних умов.

Символ

Загальновживане значення

Символ – умовне позначення якого-небудь предмета, поняття або явища.

Приклад

Як символ радості й весни (В. Сосюра «Мазепа»).

Літературознавчий термін

Символ – художній образ, який умовно відбиває яку-небудь думку, ідею, почуття.

Приклад

Ніч у сніговій завії
крутиться довкола стріх.
У долоні у Марії
місяць – **золотий горіх**.

(Богдан-Ігор Антонич «Різдво»)

Математичний, фізичний термін

Символ – умовне позначення якої-небудь величини, поняття, запроваджене певною наукою.

Приклад

Нейтрон прийнято позначати символом **n**

Висота

Загальновживане значення

Висота – віддаль від земної поверхні по вертикалі вгору.

Приклад

Хто знає круті підйоми,
ходив на високі мости,
тому, напевно, знайоме
чуття – боязнь висоти
(Л. Костенко «Висота»).

Математичний термін

Висота трикутника – перпендикуляр, опущений з вершини на його основу.

Висота – це один з трьох вимірів, два інші з яких – це довжина та ширина.

Приклад

h – висота трикутника ABC, проведена до сторони AC, дорівнює 9 см.

Відстань

Загальновживане значення

Відстань – простір, який розділяє два пункти, предмети тощо; віддаль.

Приклад

З душі у душу – найкоротша відстань.

Чому ж так часто транспорту нема?

(Л. Костенко «Крізь відстані і здичавілі пущі...»)

Математичний, фізичний термін

Відстань між двома точками простору – числове значення того, наскільки далеко знаходяться точки. У фізиці та побуті це може означати довжину відрізка, що сполучає ці точки.

Приклад

Відстань між Києвом та Маріуполем: напряму – 622 км; шляхами – 783 км.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Бевз Г. Геометрія : підруч. для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. акад. рівень, проф. рівень. Київ : Генеза, 2011. 172 с.
- [2] Бібліотека української літератури. УкрЛіб. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/>.
- [3] Біленко І. Фізичний словник. Київ : Вища шк., 1979. 336 с.
- [4] Білецький О. Слово про великого каменяря том другий : зб. ст. до 100-ліття з дня народж. І. Франка. Київ : Держвидав худож. літер., 1956. 596 с.
- [5] Білодіда І. К. Словник української мови: в 11 тт. Київ : Наук. думка, 1970-1980.
- [6] Винничук Ю. Танго смерті : роман. Харків : Фоліо, 2022. 364 с.
- [7] Гельфгат І., Ненашев І. Фізика. 9 клас : збірник задач. Харків : Ранок, 2017. 176 с.
- [8] Дмитренко Л. Наречена : повість. Київ : Молодь, 1959. 250 с.
- [9] Дмитренко Л. Розлука : роман. Київ : Дніпро, 1964. 228 с.
- [10] Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : КСД, 2018. 320 с.
- [11] Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни : у 4 т. т.1. Донецьк : Дон., 2013. 402 с.
- [12] Карбовська О., Сидоренко Л. Термінологія в сучасній українській мові. 21 ЛЮТОГО – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ. Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". URL: <https://kpi.ua/707-9>.
- [13] Клос Є., Караван Ю. Малий фізичний довідник. Львів : Світ, 1997. 272 с.
- [14] Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала : Дрібн. б-ка ; ч. 3. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 49 с.
- [15] Мерзляк А. Алгебра та початки аналізу : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. акад. рівень, проф. рівень. Харків : Гімназія, 2010. 362 с.
- [16] Мерзляк А. Алгебра та початки аналізу : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. акад. рівень, проф. рівень. Харків : Гімназія, 2011. 432 с.
- [17] Микитюк О. До проблеми розвитку української термінології. Вісник Нац. ун-ту «Львів. політ». Серія «Проблеми української термінології». URL: <https://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-po-453-2002/do-problemy-rozvytku-ukrayinskoyi-terminoleksyky>.
- [18] Сверстюк Є. Українська література і християнська традиція. Сучасність. 1992. № 12.
- [19] Симоненко Л. Термін у загальномовних словниках. українська і слов'янська лексикографія. URL: [http://eprints.zu.edu.ua/21423/1/ukrainska-i-slovjanska-leksykohrafija\[1\].220-226.pdf](http://eprints.zu.edu.ua/21423/1/ukrainska-i-slovjanska-leksykohrafija[1].220-226.pdf).
- [20] Слюсаренко О. Проблема зв'язку загальноновживаної лексики зі спеціальною. Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Sliusarenko_Oksana/Problema_zv'язku_zahalnovzhyvanoj_leksyky_zi_spetsialnoiu.pdf.
- [21] Туровська Л., Василькова Л., Симоненко Л. Нові слова та значення : словник. Київ : Довіра, 2009. 272 с.
- [22] Хацер Г. Проблема зв'язку термінології із загальноновживаною лексикою. ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/1973/>.
- [23] Яремчук Ф., Рудченко П. Алгебра та елементарні функції : Довідник. Київ : Наук. думка, 1987. 648 с.